

"KELEIVIS"

DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Leidžia J. G. Gegužis & Co.

Prenumerata metams:

Amerikoje \$1.50
Kanadoj ir užrubežiuose \$2.00

Prenumerata pusei metų:

Kanadoj ir užrubežiuose \$1.25
Amerikoje 90c

Apgarsinimų kainos klauskit laišku.

Kreipiantis su kokiais nors reikalais, taip adresuokite:

"Keleivis," S. Boston, Mass.

KELEIVIS

"KELEIVIS"

LITHUANIAN WEEKLY
Published by J. G. Gegužis & Co.

Every Wednesday in Boston, Mass.

Represents over 4,000 Lithuanians in the City of Boston, 50,000 in New England and about 500,000 in the United States.

The Best Advertising Medium.

Advertising rates on application.

All communications should be addressed to:

"Keleivis," S. Boston, Mass.

No. 38

Telephone:
So. Boston, 935-W.

SO. BOSTON, MASS., 22 RUGSĖJO-SEPTEMBER, 1915 M.

"Entered as Second Class Matter" February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the act of March 3, 1879.

Telephone:
So. Boston, 935-W.

Metas XI.

Vilnius paimtas ir apsupta 500,000 rusų Lietuvoj. Dabar vokiečiai ima Dvinską.

Petrograde prasidėjo revoliucija; дума uždaryta, o socialistai atstovai visi areštuoti; dumos rumas ir gelžkelio stoties apstatytos kazokais. Lietuvoje rusams baisyai nesiseka, bet Galicijoje ir Volynijoje jiems pavyko paimti net 40,000 austrų. Vokiečių orlaiviai veikia kas diena pradėjo lankyti Angliją ir mėtyti tenai bombas.

Vilnius jau užimtas vokiečių. Tilžės majoras Pohl, paskirtas Vilniaus majoru.

Pereitoj nedėlioj, 19 rugsėjo, vokiečiai paėmė jau ir Lietuvos sostinę — Vilnių. Paėmę Vilnių, vokiečiai dideliu ratu pradėjo suklikti į šiaurę, norėdami apsupti tą rusų armijos dalį, kuri mūšė geležinkelio trikampyje tarp Vilniaus, Lydos ir Vileikos. Kiek toj vietoj rusų yra, tikrai nežinia, bet manoma, kad jų bus tenai apie 500,000 ir visi jie beveik jau apsupti. Net Londonas netiki, kad jiems pasisektų iš šitų kilpų ištrukti. Jeigu vokiečiai visus šituos rusus sumtų, tai Rusijai būtų didžiausias smugis.

Vilnių vokiečiai pradėjo ištikrui imti savaite atgal. Rugsėjo 12 d. jie pradėjo užpuolimą iš šiaurės tarp Nerio ir Dauguvos, paimdami 5,000 belaisvių, 1 kanuolę, 17 vežimų amunicijos, 13 kulkasvaizdžių ir daug bagažo. Geležinkelis į Lydą buvo bombarduojamas visą naktį.

Rugsėjo 13 vokiečiai paėmė geležinkelį, kuris eina iš Vilniaus į Dinaburgą ir Petrogradą, ir ties švenčionimis perkirto jį. Vokiečių spaudžiamieji rusai pasitraukė iš tenai iki Pabradžio.

Rugsėjo 14 vokiečių atakos ejo vis smulkyn.

Rugsėjo 15 rusai traukiasi vis atgal. Vilniuje didelis sumišimas; žmonės bėga tukstančiais. Rusai viską plėšia ir veža laukan. Vokiečiai artinas ir mieste girdėt jau baisy kanuolių baubimas.

Rugsėjo 16 Vilniaus šiaurvakariuose vokiečiai persikėlė ant kairio Nerio (Vilijos) kranto ir pradėjo suklikti apie Vilnių ratą, kad atkirtus rusams kelią. Miesto pietuose, Varėnos (Oranų) apylinkė kitas vokiečių sparnas bando persikelti per Versovką. Ties Eismontų sodžium rusai persikėlusius vokiečius užpuola ir suvaro juos į upę.

Rugsėjo 17 apie Vilnių verda mirtina kova. Rusai laikosi iš paskutinių pajėgų. Vokiečiai atkerta geležinkelį nuo Vilniaus į Vileiką. Nuo Maišiagalos vokiečiai eina ant Vilniaus dideliomis atakomis dieną ir naktį. Varėnos pietryčiuose rusai vėl atremia vokiečius ties Eismontų sodžium. Džiūškų pietuose vokiečiai šturmu paima Rodziūnų kaimą. Lietuvos sostinės likimas svyruoja. Nuo kanuolių griovimo langai mieste dreba dieną ir naktį be jokios pertraukos. Žmonės didžiausioj baimėj negali užmigti. Virš miesto nuolat laksto vokiečių orlaiviai ir mėto bombas. Tris jų rusai nušovė žemėn. Valdžios įstaigos visos jau išvežta ir vežama fabriky maldinų. Tukstančiai vyrų taipgi išvažiuo. Palieka tik visai seni ir moteris. Vyrų rusai nepalieka, nes vokiečiai juos paskui išsivaro Vokietijon. Po pietų mieste pritruko jau cukraus ir kitų valgomųjų daiktų. Tuoju viskas neišpasakytai pabrango. Laikraščiai visi sustoję eję.

Rugsėjo 18 rusai smarkiai atakuojami pradeda greitai traukties toliau.

Rugsėjo 19 vokiečių kariūnėnė užima Vilnių. Vilniaus miesto galva vokiečiai paskyrė Tilžės burmistrą (majorą) Pohlį.

Dabar Vilniaus šiaurėje apsupti 500,000 rusų turi prislaužyti per vokiečių geležinį ratą, arba pasiduoti visi nelaisvėn.

Rugsėjo 19 vokiečių kariūnėnė užima Vilnių. Vilniaus miesto galva vokiečiai paskyrė Tilžės burmistrą (majorą) Pohlį.

Dabar Vilniaus šiaurėje apsupti 500,000 rusų turi prislaužyti per vokiečių geležinį ratą, arba pasiduoti visi nelaisvėn.

Photo by American Press Association.
Paveikslėlis parodo Lietuvos grįžtą, kur pasirodė šiltinė. Vokiečiai apie tai sužinoję tuojuos užrašė ant sienos "Typhus" (šiltinė) ir pastatė prie namo kareivį ant sargybos. Grįžion nieko neįleidžiama ir nieko neišleidžiama kitur išeiti, kad neišnešiotų ligos.

RUSAI PAĖMĖ 40,000 AUSTRŲ. Vokiečiai jau trupina Dvinsko fortus.

Austrams tik tenai sekasi, kur jiems padeda vokiečiai. Bet kaip tik prisieina kur austrams mušties vieniams, jiems visuomet išperia kailį. Jie trisys buvo įsiveržę Serbijon, ir kiekvieną sykį serbai juos supliukė. Kuomet jie vieni kariavo su rusais pereitą rudenį, rusai juos taipgi ant kiekvieno žingsnio mušė: atėmė iš jų Lvovą, atėmė Przemyslį, užėmė Galiciją, Bukoviną ir perėję per Karpatų buvo jau pradėję besiveržti Vengrijon. Ir jei vokiečiai nebutų atėję austrams į pagalbą, šiandien rusai būtų rasit jau Vienoj.

Kad austrai nemoka kariuoti, tai parodo ir paskutiniai atsitikimai. Šiandien rusai jau sumušti, jų armija išardyta ir sudemoralizuota, o tiečiaus kur tik jie susiremia su vienais austrais, pastaruosius vis nuveikia. Volyniaus gubernijoje ir Galicijos pakraštyje paskutinėmis dienomis rusai taip išpė austrams kailį, kad geriau ir nereikia. Rugsėjo 15 Petrogradas praneša, kad Deražno apylinkėje rusai persikėlė per Gorino upę ir eidami pirmyn paėmė nelaisvėn visą austrų batalijoną. Toj pačioj apylinkėj, ties Klevnu, austrai buvo pradėję užpuolimą, bet rusai ji atrėmė ir tuomet patys priešininką užpuolė. Šitam susirėmime rusai paėmė 1,300 belaisvių.

Rugsėjo 13 Višnevių apylinkėj austrai taipgi ejo ant rusų atakomis. Rusai juos atmušė su dideliais nuostoliais ir besivydami išvijo juos iš Postokos kaimo. Paimtų nelaisvėn austrų skaičius siekė 2,000, jų tarpe 20 oficerių.

Norėdami sulaikyti rusų užpuolimą žygį, 15 rugsėjo Gontovo ir Dykoveco kaimų apylinkėje austrai bandė eiti prieš rusus kontratakais, bet rusų ugnis juos sulaikė. Rusai čia paėmė 140 austrų oficerių, 7,500 kareivių, 7 kanuoles, jų tarpe vieną sunkaus kalibro, 4 vežimus šovinių, 26 kulkasvaizdžius ir daug kitokio grobio.

Galicijoje rusai varo austrus nuo Sereto upės visu frontu atgal. Didelis mušis tenai ištiko apie Juzefovkos kaimą, į vakarus nuo Tornopolio, bet ir čia rusai sumušė austrus ir paėmė 2,700 belaisvių su 35 oficeriais ir 4 kulkasvaizdžiais.

"Nuo 30 rugpjūčio iki 12 rugsėjo mūsų kariūnėnė paėmė daugia, kaip 40,000 belaisvių," sako Petrogrado pranešimas.

SMARKŲ MUŠIAI APIE JAKOBSTATĄ.

Kurliandijoje, apie Jakobštato miestą jau kelinta diena kaip siaučia atkaklus mušiai. Vokiečiai čia nori persikelti per Dauguvą, o rusai energiskai jiems priešinasi. Bet vokiečiai visur ima viršų ir keliose vietose jau suvarė rusus Dauguvon.

VIDŽIAI VOKIEČIŲ RANKOSE.

Rugsėjo 17 d. vokiečiai paėmė Vidžių miestelį, apie 70 varstų į pietus nuo Dvinsko. Apie tai praneša Berlynas. Platesnių žinių nėra.

PADAUGUVIŲ VOKIEČIAMS SEKASI.

Berlynas sako, kad Dauguvos paupiu, kur paskutinėmis dienomis mušiai buvo kaip ir apsisistoję, dabar vėl prasidėjo batalija. Vokiečiai ima viršų. Keliose vietose nuo kairiojo upės kranto rusai jau išmušti. Jei vokiečiai persikels per Dauguvą, Ryga turės pulti.

Petrograde Revoliucija

Duma apstatyta kazokais.

Visi social-demokratų ir darbiečių atstovai areštuoti.

Kaip telegramos praneša, Petrograde jau prasidėjo revoliucija. Duma uždaryta ir apstatyta kazokais. Dumos socialdemokratų vadai Ceidze ir 17 jo draugų areštuoti. Geležinkelio stoties ir kitos viešos įstaigos užimtos kariūnėmis. Laukiama didelių demonstracijų.

Visa to priežastimi esąs susitvėrimas dumoj pirmųjų didžiūmos. Kaip tik pirmiečiai paėmė dumoj viršų, tuojuos tarp ministrų kabineto ir dumos pasirodė griežtas nuomonių skirtumas. Šiomis dienomis gi pirmiečiai dumos didžiūma pareikalavo šitokių reformų karės metu:

1. Autonomija Lenkijai; visos trys jos dalys turi būti suvienytos su vienu parlamentu ir bendrais karės, laivyno ir užsienio ministrais.
2. Žydamis pilnos pilietiškos teisės ir panaikinimas uždraudimo gyventi jiems Rusijos viduryje.
3. Paliuosavimas visų politikos ir tikybos prasakaltėlių.
4. Pilnos teisės darbininkams tvirti unijas ir kitokias organizacijas.
5. Paskyrimas tam tikro ministerio amunicijos pagaminimo reikalams vesti.
6. Liberalė ir toleruojanti politika linkui Suomijos.
7. Pilnas atlyginimas už žemės ir pirklybos nuostolius, ypač už atimtą savastį Rusijoje gyvenantiems vokiečiams.

Karegi pasibaigus reikalaujama įvedimo sekančių reformų:

1. Sutvėrimas naujo įstatymdavybės kuno, renkamo visuotiniu vyrų balsavimu.
2. Autonomija Lietuvai, Sibirijai ir Kaukazui.
3. Reforma mokyklose, autonomija universitetams ir įsteigimas svietiškujų elementariųjų mokyklų.
4. Reforma bažnyčios ir panaikinimas dvasiškos valdžios galybės.
5. Panaikinimas "zemstų" statuto, įvesto 1890 metais, ir reforma miestų administracijos, prie kurios šiandien stambūs namų savininkai turi per daug didelę galybę.
6. Panaikinimas gubernatoriams tų privilegijų, kurios dabar jiems suteikia ant vietos daugiau galybės, negu vidaus dalykų ministeriui.
7. Panaikinimas valstybės tarybos galybės.

RUSIJA UŽSISAKĖ BOMBŲ UŽ \$52,000,000.

Rusija davė milžinišką karės užsakymą Kanados karų ir plieno liejimo kompanijai. Užsakyta 3,000,000 šrapnelių ir sprogstančiųjų medegų už \$52,000,000. Kontrakts reikalauja šitos amunicijos pristatymo iki sekančio balandžio mėnesio. Kanadiškė kompanija dalį šito darbo pavesianti Amerikos fabrikams.

ZEPELINAI UŽMUŠĖ 20 ŽMONIŲ.

Rugsėjo 8 naktį Anglijon atsilankė vokiečių zeppelinai ir mėtydami miestus bombas 20 žmonių užmušė, o 86 sužeidė. Tarp žučių buvo 12 vyrų, 2 moteris ir 6 vaikai. Keliolika bombų numesta ir Londonan.

ISAVAITĖ ANGLIJĄ NETEKO 10 LAIVŲ.

Anglijos oficialis pranešimas sako, kad per pirmą rugšėjo savaitę vokiečiai paskandino 10 Anglijos laivų, 4 žvejybos, o 6 pirklybos.

